

ИСИДОРА Д. МИЛИЋ¹

УНИВЕРЗИТЕТ У ПРИШТИНИ СА ПРИВРЕМЕНИМ СЕДИШТЕМ
У КОСОВСКОЈ МИТРОВИЦИ, ФИЛОЗОФСКИ ФАКУЛТЕТ
КАТЕДРА ЗА РУСКИ ЈЕЗИК И КЊИЖЕВНОСТ

ДЕЛОВАЊЕ АФЕКТИВНИХ ФАКТОРА НА УСВАЈАЊЕ ЕНГЛЕСКОГ И РУСКОГ ЈЕЗИКА У ОСНОВНОШКОЛСКОМ ОБРАЗОВАЊУ

САЖЕТАК. У овом раду аутор се бави утицајем афективних фактора на усвајање енглеског и руског језика у основношколском образовању. У истраживању се пошло од опште претпоставке да афективни фактори значајно утичу на стицање знања ученика у учењу руског и енглеског језика. Пошло се и од посебних претпоставки да ће истраживањем бити утврђено да постоји позитивна повезаност мотивације, ставова о језику, самопоуздања и језичке анксиозности у учењу руског и енглеског језика. Да би се утврдио утицај и међусобна повезаност, у јануару и фебруару 2017. године на узорку од 106 ученика седмих и осмих разреда основних школа Косовскомитровачког округа, спроведено је истраживање приказано у овом раду. Примењене су дескриптивна и трансверзална метода. Истраживачке технике су анкетање и скалирање. Подаци су прикупљени комбинованим инструментом УРЈ и УЕЈ, који је конструисан за ово истраживање. Поузданост скалера испитивана је Кронбаховим алфа коефицијентом ($\alpha = 0,993$). Након што су потврђене друга, трећа и четврта постављена хипотеза а одбачена прва, закључено је да је потврђена општа претпоставка од које се пошло у истраживању по којој афективни фактори значајно утичу на учење руског и енглеског језика.

КЉУЧНЕ РЕЧИ: афективни фактори, усвајање енглеског језика, усвајање руског језика.

¹ m.isidora@yahoo.com

Рад је примљен 10. фебруара 2017, а прихваћен за објављивање на састанку Редакције Зборника одржаном 17. марта 2017.

УВОД

Истраживања на подручју усвајања другог језика и подручју глотодидактике, која највећу пажњу посвећују когнитивним способностима ученика и њиховом утицају на успешност учења, све више нас упозоравају и на важну улогу афективних особина ученика. Афективни фактори најчешће се супротстављају когнитивним факторима, а обе врсте фактора у новије време истражују се у склопу посебног истраживачког потподручја познатог под називом *индивидуалне разлике*. Назив индивидуалне разлике потиче из психологије и као потподручје настоји да разуме, с једне стране, општа начела људског ума и, с друге стране, јединственост ума појединца, што је довело до настанка диференцијалне психологије као поддисциплине, која се чешће назива истраживањем индивидуалних разлика (Dörnyei, 2005).

Афективна и когнитивна група фактора имају утицај на процес учења путем интеракције с контекстом у којем се језик учи. Истраживања афективних аспеката учења језика подстакнута су веровањем да когнитивни фактори нису једини који утичу на процес учења. Стерн (Stern, 1983) сматра да можемо утврдити да афективни фактори доприносе процесу учења једнако, ако не и више од когнитивних фактора, а постоје и тврдње да су афективни фактори у ствари покретачи когнитивних фактора (Schumann, 1976).

Афективни и когнитивни домен се непрестано смењују односно преплићу, јер тек када неки садржај оценимо као користан за учење (афективни домен), ми приступамо његовом учењу (когнитивни домен), па се самим тим и не могу у потпуности одвојити.

Афективни фактори имају велики утицај на учење страних језика. Истраживање које је спровела (Mihaljević-Djigunović, 2007) показује да су афективни фактори веома повезани са успехом учења код ученика и да је тај утицај код учења страних језика израженији код ученика средњих школа, а мањи код ученика основних школа. Тај утицај се највише примећује кроз разговорну компетенцију, када ученици осећају анксиозност или недостатак самопоуздања када се од њих затражи да реше неки задатак који захтева ангажовање говорних способности.

Емоције су присутне у свим фазама учења страног језика. Оне, с једне стране, помажу у учењу и усвајању језика, а са друге стра-

не, уколико су непријатне, могу да угрозе цео процес учења језика. „Емотивна страна људског понашања“ (Brown, 1980, стр. 135) назива се афективни домен. Афективни домен представља опште емотивно стање које утиче на перцепцију и продукцију оних који уче страни језик и то стање може да створи филтер за учење страног језика, који се у стручној литератури назива афективни филтер.

Афективни филтер дефинише се као као „замишљена препрека која спречава ученика да усвоји језик из доступног извора“ (Lightbown & Spada, 1999, стр. 39). Афективни филтер заправо је један невидљиви психолошки филтер који може да поспеши или отежа учење страног језика.

Ослањајући се на хипотезу афективног филтера постављену седамдесетих година прошлог века (Dulay & Burt, 1977), коју је касније детаљно разрадио Крашен (Krashen, 1985), а која се заснива на објашњењу утицаја афективних фактора на учење страних језика, истражићемо какав је афективни домен приликом усвајања енглеског језика који се учи као Л2 у односу на усвајање руског језика који се учи као Л3 код ученика основне школе и да ли је афективни филтер исти код усвајања енглеског језика и усвајања руског.

Овде ћемо усвајање руског језика означити као усвајање Л3 зато што учење руског језика ученици започињу од петог разреда основне школе, а усвајање енглеског језика овде означавамо као Л2, јер ученици почињу да га усвајају од првог разреда основне школе. Овакву расподелу језика вршимо на основу Хамарбергове поделе језика.

Наиме, Бјорн Хамарберг, шведски лингвиста и аутор једне од првих лонгитудиналних студија из области усвајања Л3, каже да није свеједно да ли први пут у животу учимо неки страни језик или већ поседујемо такво искуство. Чињеница да ученик већ поседује искуство учења нематерњег језика често се превиђа у студијама о усвајању страног језика, чиме се занемарују разлике у личном лингвистичком искуству сваког ученика и последице тих разлика на сам процес учења (Hammarberg, 2010).

Према Хамарбергу, постоји примарни, секундарни и терцијарни језик. Они представљају когнитивну хијерархијску структуру, а не хронолошку или неку другу. *Language 2* (Л2) је секундаран у односу на *Language 1* (Л1) не зато што је усвајан касније, већ зато што је његово усвајање почело када су структуре и принципи Л1 већ били установљени, па су услови под којима се секундарни је-

зик усваја значајно различити од оних у којима се се усвајао примарни језик. *Language 3* (Л3) је терцијаран у односу на претходна два, јер се усваја након већ постојећег когнитивног искуства усвајања страног језика (Hammarberg, 2010). Идеја за овакву терминологију инспирисана је немачком лингвистиком која проучава усвајање немачког као страног у европском контексту, што најчешће значи немачки након енглеског, а прилагођено нашем истраживању ради се о руском након енглеског. Ово термилошко решење није широко прихваћено, али Хамарбергово схватање „распоред“ језика јесте.

Инструмент који смо користили за утврђивање афективног домена приликом усвајања енглеског језика као Л2 у односу на усвајање руског језика као Л3, код ученика основне школе јесте упитник и скалер који садржи три питања која се односе на испитанике и 24 тврдње које се односе на афективне факторе који утичу на усвајање енглеског и руског језика и који су одговорни за индивидуалне варијације и склоности ка учењу код ученика. Према Крашеновој (1985) подели, то су: мотивација, ставови, самопоуздање и језичка анксиозност. Уз сваку тврдњу налази се петостепена Ликертова скала која садржи следеће степене: „уопште се не слажем“, „не слажем се“, „немам мишљење“, „слажем се“, „потпуно се слажем“.

За ову врсту истраживања одлучили смо се због малог броја компаративних истраживања која истовремено испитују афективне факторе који се односе на језике које ученици уче у основној школи, енглеском као обавезном страном језику у нашем школству и, руском језику код којег се јавља вишегодишња тенденција смањења интересовања за учење на нивоу основношколског образовања.

Резултати истраживања помогли би у изналажењу начина за већу заинтересованост учења руског језика, осавремењивање наставе руског језика, подизање мотивације ученика за учење датог језика, унапређење руског језика као страног у српском образовном систему и изналажењу бољег и ефикаснијег начина за спровођење наставног процеса наставника руског језика.

МЕТОД

Циљ истраживања је да се идентификују процене ученика о утицају неких афективних фактора (мотивација, ставови о језику,

самопоуздање и језичка анксиозност) на стицање знања у учењу руског и енглеског језика. У истраживању се пошло од опште претпоставке да афективни фактори значајно утичу на стицање знања ученика у учењу руског и енглеског језика. Пошло се и од посебних претпоставки да ће истраживањем бити утврђено да постоји позитивна повезаност мотивације, ставова о језику, самопоуздања и језичке анксиозности у учењу руског и енглеског језика. Да би се то постигло, у јануару и фебруару 2017. године на узорку од 106 ученика седмих и осмих разреда трију основних школа Косовскомитровачког округа, спроведено је истраживање приказано у овом раду. Истраживањем нису обухваћене све основне школе овог округа, јер наставу руског језика воде некомпетентни наставници, још увек студенти руског језика па смо сматрали да деца неће моћи објективно да процене наставу руског у односу на наставу енглеског језика, где сви наставници имају потребну компетенцију.

Примењене су дескриптивна и трансверзална метода. Истраживачке технике су анкетирање и скалирање. Подаци су прикупљени комбинованим инструментом УРЈ (учење руског језика) и УЕЈ (учење енглеског језика), који је конструисан за ово истраживање. Поузданост скалера испитивана је Кронбаховим алфа коефицијентом ($\alpha = 0,993$). Састоји се од три питања која се односе на испитанике и од по 24 ајтема са петостепеном сагласности Ликертовог типа: 1) уопште се не слажем, 2) не слажем се, 3) немам мишљење, 4) слажем се, 5) потпуно се слажем.

Подаци прикупљени истраживањем обрађени су линеарном корелацијом и приказани табелама.

РЕЗУЛТАТИ ИСТРАЖИВАЊА

Линеарном корелацијом истражена је повезаност афективних фактора на стицање знања у учењу руског и енглеског језика. У прилогу, на крају рада, дата је анкета са тврдњама, коју смо користили за добијање података у којој се на мотивацију односе тврдње Т1, Т24, Т12, Т2, Т7, Т13, на ставове о језику Т5, Т20, Т9, Т18, Т15, Т22, на самопоуздање Т6, Т10, Т23, Т11, Т14, Т19, и на језичку анксиозност Т4, Т8, Т17, Т16, Т3, Т21.

		МОТИВАЦИЈА – РУСКИ	МОТИВАЦИЈА – ЕНГЛЕСКИ
МОТИВАЦИЈА – РУСКИ	R	1	0,070
	P	.	0,475
	N	106	106
МОТИВАЦИЈА – ЕНГЛЕСКИ	R	0,070	1
	P	0,475	.
	N	106	106

ТАБЕЛА 1: ПОВЕЗАНОСТ МОТИВАЦИЈЕ ЗА УЧЕЊЕ РУСКОГ И ЕНГЛЕСКОГ ЈЕЗИКА

Подаци показују (Табела 1) да није утврђена повезаност мотивације у учењу руског и енглеског језика код ученика, што значи да није потврђена прва посебна хипотеза истраживања, којом се истраживачављало да ће истраживањем бити утврђено да постоји повезаност мотивације код ученика у учењу руског и енглеског језика.

		СТАВОВИ О ЈЕЗИКУ – РУСКИ	СТАВОВИ О ЈЕЗИКУ – ЕНГЛЕСКИ
СТАВОВИ О ЈЕЗИКУ – РУСКИ	R	1	0,405(**)
	P	.	,000
	N	106	106
СТАВОВИ О ЈЕЗИКУ – ЕНГЛЕСКИ	R	0,405(**)	1
	P	0,000	.
	N	106	106

ТАБЕЛА 2: ПОВЕЗАНОСТ СТАВОВА ЗА УЧЕЊЕ РУСКОГ И ЕНГЛЕСКОГ ЈЕЗИКА

	M	SD	N
СТАВОВИ О ЈЕЗИКУ (РУСКИ)	18,7358	3,44840	106
СТАВОВИ О ЈЕЗИКУ (ЕНГЛЕСКИ)	20,4245	3,34080	106

ТАБЕЛА 3: НИВО ПРОЦЕНА УЧЕНИКА О ЗНАЧАЈУ УЧЕЊА РУСКОГ И ЕНГЛЕСКОГ ЈЕЗИКА

Према подацима приказаним у Табели 2, види се да је утврђена средња позитивна повезаност ставова ученика о учењу руског и енглеског језика. Подаци показују да ученици имају виши ниво

процена о значају учења енглеског језика у односу на руски језик (Табела 3). Резултатима је потврђена друга посебна хипотеза истраживања, којом се претпостављало да ће истраживањем бити утврђено да постоји повезаност стилова ученика о учењу руског и енглеског језика.

		САМОПОУЗДАЊЕ – РУСКИ	САМОПОУЗДАЊЕ – ЕНГЛЕСКИ
САМОПОУЗДАЊЕ – РУСКИ	R	1	0,518(**)
	P	.	0,000
	N	106	106
САМОПОУЗДАЊЕ – ЕНГЛЕСКИ	R	0,518(**)	1
	P	0,000	.
	N	106	106

ТАБЕЛА 4: ПОВЕЗАНОСТ САМОПОУЗДАЊА УЧЕЊА РУСКОГ И ЕНГЛЕСКОГ ЈЕЗИКА

	M	SD	N
САМОПОУЗДАЊЕ (РУСКИ)	15,8019	3,76303	106
САМОПОУЗДАЊЕ (ЕНГЛЕСКИ)	18,0000	3,75690	106

ТАБЕЛА 5: САМОПОУЗДАЊЕ УЧЕНИКА У УЧЕЊУ РУСКОГ И ЕНГЛЕСКОГ ЈЕЗИКА

Израчуната је јака позитивна повезаност самопоуздања ученика у учењу руског и енглеског језика (Табела 4). Подаци приказани у Табели 5 показују да ученици имају виши ниво самопоуздања при учењу енглеског у односу на руски језик.

Овим је потврђена и трећа посебна хипотеза истраживања, којом се претпостављало да ће истраживањем бити утврђено да постоји повезаност самопоуздања ученика о учењу руског и енглеског језика.

		ЈЕЗИЧКА АНКСИОЗНОСТ – РУСКИ	ЈЕЗИЧКА АНКСИОЗНОСТ – ЕНГЛЕСКИ
ЈЕЗИЧКА АНКСИОЗНОСТ – РУСКИ	R	1	0,220(*)
	P	.	0,023
	N	106	106

ТАБЕЛА 6: ЈЕЗИЧКА АНКСИОЗНОСТ У УЧЕЊУ РУСКОГ И ЕНГЛЕСКОГ ЈЕЗИКА

ЈЕЗИЧКА АНКСИОЗНОСТ – ЕНГЛЕСКИ	R	0,220(*)	1
	P	0,023	.
	N	106	106

ТАБЕЛА 6: ЈЕЗИЧКА АНКСИОЗНОСТ У УЧЕЊУ РУСКОГ И ЕНГЛЕСКОГ ЈЕЗИКА

	M	SD	N
АНКСИОЗНОСТ (РУСКИ)	13,5566	5,18621	106
АНКСИОЗНОСТ (ЕНГЛЕСКИ)	15,2736	5,59172	106

ТАБЕЛА 7: АНКСИОЗНОСТ УЧЕНИКА УЧЕЊУ РУСКОГ И ЕНГЛЕСКОГ ЈЕЗИКА

Подаци показују да је израчуната мала позитивна повезаност језичке анксиозности у учењу руског и енглеског језика (Табела 6). У Табели 7 подаци показују да је израженија анксиозност код ученика у учењу енглеског у односу на руски језик.

На овај начин је потврђена четврта посебна хипотеза истраживања, којом се претпостављало да ће испитивањем бити утврђено да постоји повезаност језичке анксиозности у учењу руског и енглеског језика.

Након што су потврђене друга, трећа и четврта и одбачена прва постављена хипотеза може се закључити да је потврђена претпоставка од које се пошло у испитивању, по којој афективни фактори значајно утичу на учење руског и енглеског језика.

Поред тврдњи које се односе на афективне факторе испитали смо пол, разред и домицил ученика те овде дајемо резултате описно, ради увида, а ови подаци могу послужити за даља истраживања међусобне повезаности афективних фактора у односу на пол, разред и домицил. Према полу, структура узорка је следећа: а) женски пол 64 (59,80%), б) мушки пол 43 (40,20%). Према разреду који похађају, структура узорка је: а) седми разред 42 (39,30%), б) осми разред 65 (60,70%) основне школе. Према домицилу ученика, структура узорка је следећа: а) градски 14 (13,10%), б) сеоски 29 (27,10%), и в) приградски 64 (59,80%).

ДИСКУСИЈА

Истраживање спроведено за потребе овог рада имало је за циљ да утврди какав је афективни домен приликом усвајања енглеског

језика који се учи као Л2 у односу на усвајање руског језика који се учи као Л3 код ученика основне школе и да ли је афективни филтер исти код усвајања енглеског језика и усвајања руског.

Како се истраживање за овај рад темељи на једној општој и четири посебне хипотезе, закључци добијени у овом истраживању биће интерпретирани кроз сваку од њих.

У истраживању се пошло од опште претпоставке да афективни фактори значајно утичу на стицање знања ученика у учењу руског и енглеског језика и та претпоставка по којој афективни фактори значајно утичу на учење руског и енглеског језика јесте потврђена.

Прва посебна хипотеза истраживања којом се претпостављало да ће истраживањем бити утврђено да постоји повезаност мотивације код ученика у учењу руског и енглеског језика није потврђена. Подаци показују да није утврђена повезаност мотивације у учењу руског и енглеског језика код ученика.

Друга посебна хипотеза истраживања којом се претпостављало да ће истраживањем бити утврђено да постоји повезаност ставова ученика о учењу руског и енглеског језика јесте потврђена. Утврђена је средња позитивна повезаност ставова ученика о учењу руског и енглеског језика. То значи да се са повећањем нивоа процена ученика о значају учења руског истовремено повећава и ниво процена ученика о значају учења енглеског језика. Варијабле о ставовима ученика о учењу руског и енглеског језика укупно објашњавају 16,40 % заједничке варијансе. Подаци показују да ученици имају виши ниво процена о значају учења енглеског језика у односу на руски језик.

Трећа посебна хипотеза истраживања којом се претпостављало да ће истраживањем бити утврђено да постоји повезаност самопоуздања ученика о учењу руског и енглеског језика јесте потврђена. Израчуната је јака позитивна повезаност самопоуздања ученика у учењу руског и енглеског језика. То значи да се са повећањем нивоа самопоуздања у учењу руског, истовремено повећава и ниво самопоуздања у учењу енглеског језика. Варијабле о самопоуздању ученика о учењу руског и енглеског језика укупно објашњавају 26,83 % заједничке варијансе, тако да добијени резултати показују да ученици имају виши ниво самопоуздања при учењу енглеског у односу на руски језик.

Четврта посебна хипотеза истраживања којом се претпостављало да ће истраживањем бити утврђено да постоји повезаност језичке анксиозности у учењу руског и енглеског језика јесте по-

тврђена. Подаци показују да је израчуната мала позитивна повезаност језичке анксиозности у учењу руског и енглеског језика. То значи да се са повећањем језичке анксиозности у учењу руског, истовремено повећава и језичка анксиозност у учењу енглеског језика. Варијабле о језичкој анксиозности у учењу руског и енглеског језика укупно само објашњавају 4,84% заједничке варијансе, што значи да је израженија анксиозност код ученика у учењу енглеског у односу на руски језик.

ПЕДАГОШКЕ ИМПЛИКАЦИЈЕ

На основу добијених резултата утврдили смо да је утицај афективних фактора на усвајање два поменуто језика јак па је за унапређење наставе руског и енглеског језика, потребно обратити мало више пажње на афективни домен усвајања језика уместо досадашњег, когнитивног у нашем основношколском образовању. Компарацијом фактора приликом усвајања ова два језика утврдили смо да постоји позитивна повезаност, што наставници руског језика могу искористити тако што ће ученике упућивати да се током усвајања руског ослањају на енглески језик, као први страни језик који уче, а не на матерњи језик, где бисмо можда смањили језичку интерференцију која је веома присутна у српској говорној средини током учења руског језика због сродности језика.

Ученици виших разреда основних школа процењују да им је енглески језик много значајнији у односу на руски језик, мада не можемо очекивати да ће ученици имати став да им је руски језик значајнији у будућности, због позиције енглеског језика као *lingua franca*. Досадашњим истраживањима утврђивао се углавном став старијих ученика, а сада видимо какво је стање у основној школи и на основу тога можемо закључити да до формирања ставова долази доста рано па је потребно посветити посебну пажњу на успостављање позитивнијег става према руском језику као корисном језику у будућности. Ако не можемо утицати на формирање става код ученика према руском у односу на енглески језик, а оно бар можемо порадити на томе да се повећа интересовање за његово изучавање као ЛЗ, односно као другог страног језика који долази после енглеског у основношколском систему у односу на друге стране језике који такође имају статус ЛЗ.

Испитивањем самопоуздања на часовима ова два језика утврдили смо виши ниво самопоуздања на часовима енглеског језика, али је и анксиозност израженија на часовима енглеског. Учење не може да се реализује ако ученик осећа анксиозност на часу, а с обзиром на то да анксиозност није висока на часовима руског језика, неопходно је одржавати такву атмосферу и ученике подстицати да што више вежбају комуникативну компетенцију па ће и самопоуздање приликом коришћења руског језика порастати.

У средини у којој су спроведена ова истраживања влада мишљење да је руски језик застарео те да нам није потребан у будућности, а владање руским језиком обележено као део социјалистичке прошлости. Ове резултате можемо искористити тако што ћемо прво придати већи значај афективним факторима у усвајању руског језика у односу на когнитивне, барем у почетном стадијуму усвајања језика, а када се створи позитивна атмосфера, позитиван став према језику, самопоуздање и минимална језичка анксиозност на часу, истовремено ће се повећати и мотивација за учење руског језика.

Учење језика код старијег узраста ученика базира се углавном на интелектуалном потенцијалу и на свесно аналитичком приступу, где ученик поседује одређену зрелост за усвајање нових знања и већу употребу когнитивних фактора. С друге стране, у основношколском периоду, поред когнитивних, велики значај имају афективни фактори. Истраживањем њиховог утицаја можемо осмислити бољу стратегију за усвајање, у нашем случају, руског језика. Употреба афективних стратегија опада с узрастом ученика, а узроке ове појаве треба додатно проверити, што може бити предмет даљег истраживања.

ЗАКЉУЧАК

Идентификујући процене ученика о утицају афективних фактора (мотивације, ставова о језику, самопоуздања и језичке анксиозности) на стицање знања у учењу руског и енглеског језика, дошли смо до закључка да не постоји повезаност мотивације у учењу руског и енглеског језика код ученика, док постоји позитивна повезаност код осталих фактора, ставова, самопоуздања и анксиозности. Идентификован је позитивнији став према енглеском језику, виши ниво самопоуздања на часовима енглеског језика и већа језичка анксиозност на часовима енглеског језика.

У будућим истраживањима пожељно је испитати компаративни утицај афективних фактора на већи број испитаника, упоредити домицил, односно да ли постоји веће интересовање у сеоској,

градској или приградској средини и да ли то има неког утицаја на мотивацију за учење одређеног језика. Могао би се упоредити утицај афективних фактора у средњим школама у односу на основне школе и истражити која група фактора има више утицаја на процес учења у овим школама, афективна или когнитивна. Такође било би пожељно испитати како афективни фактори утичу на усвајање језика, који као и руски у нашем образовању имају статус ЛЗ, и да ли постоји позитивна повезаност међу њима.

-
- ЛИТЕРАТУРА Brown, H. D. (1980). *Principles of language learning and teaching*. Englewood Cliffs, NJ: Prentice Hall.
- Dörnyei, Z. (2005). *The Psychology of the Language Learner: Individual Differences in Second Language Acquisition*. Mahwah, NJ: Lawrence Erlbaum.
- Dulay, H. C. & Burt, M. (1977). *Remarks on creativity in language acquisition. Viewpoints on English as a second language*. New York: Regents.
- Hammarberg, B. (2010). The languages of the multilingual: Some conceptual and terminological issues. In: C. Bardel & C. Lindqvist (Eds), *Approaches to Third Language Acquisition*, (91–104), IRAL [Special issue] 48, 2–3.
- Krashen, S. D. (1985). *Language Acquisition and Language Education*. Alemany Press.
- Lightbown, P. & Spada, N. (1999). *How Languages are Learned* (Second Edition). New York: Oxford University Press.
- Mihaljević-Djigunović, J. (2007). Afektivni profil, aspiracije i percepcija nastave hrvatskih učenika engleskog jezika [Croatian EFL learners' affective profile, aspirations and attitudes to English classes]. *Metodika*, 14, 115–126.
- Schumann, J. H. (1976). Social distance as a factor in second language acquisition. *Language Learning* 26, 135–143. DOI: 10.1111/j.1467-1770.1976.tb00283.x
- Stern, H. H. (1983). Fundamental concepts of language teaching. *Studies in Second Language Acquisition* Vol. 7 (02), 251–253. Oxford: Oxford University Press. DOI: <http://dx.doi.org/10.1017/S0272263100005416>

Поштовани,

Пред Вама се налази упитник који мери утицај афективних фактора на усвајање руског и енглеског језика.

Овај упитник је анониман па Вас молим да пажљиво прочита-те питања и на њих одговорите. Не треба дуго да размишљате о значењу сваке тврдње, најбоље би било да одаберете онај одговор који Вам прво падне напамет пошто се прочитали тврдњу.

МОЛИМО ВАС ДА У РАДУ НЕ ПРЕСКОЧИТЕ НИЈЕДНУ ТВРДЊУ.

Ако сте направили грешку, прецртајте то што сте заокружили па заокружите поново.

Упитник не мери Ваше знање тако да нема тачних и нетачних одговора.

На сваку тврдњу одговорите заокруживањем једног броја од 1 до 5, а ево шта они означавају:

- 1) уопште се не слажем
- 2) не слажем се
- 3) немам мишљење
- 4) слажем се
- 5) потпуно се слажем

Заокружи:

Пол:

- женски
- мушки

Разред и одељење: VI/1 VI/2 VI/3 VII/1 VII/2 VII/3 VIII/1 VIII/2 VIII/3

Место сталног борава:

- град
- село
- приградско насеље

ТАБЕЛА 1

1	Волео/волела бих да говорим много страних језика	1	2	3	4	5
2	На часу енглеског језика позитивна атмосфера ме подстиче на учење и рад	1	2	3	4	5
3	Енглески језик учим зато што је обавезан предмет у школи, а не зато што га волим	1	2	3	4	5
4	На часу енглеског језика стално сам у паници, јер знам да ништа нећу разумети кад ме професор/професорка пита	1	2	3	4	5
5	Више волим енглески језик од руског, зато што су часови енглеског занимљивији	1	2	3	4	5
6	Увек осећам да другари из разреда боље говоре енглески од мене	1	2	3	4	5
7	Енглески волим да учим зато што волим Енглеze	1	2	3	4	5
8	Понекад ме страх да ће ми се други ученици у разреду смејати када говорим енглески	1	2	3	4	5
9	Радије учим неки кориснији предмет од енглеског језика	1	2	3	4	5
10	Имам трему када треба да одговарам на часу енглеског језика	1	2	3	4	5
11	Мислим да сам подједнако успешан/успешна на часовима енглеског и руског језика	1	2	3	4	5
12	Радије учим енглески, зато што га слушам свуда око себе, док руски слушам само у школи	1	2	3	4	5
13	Наш/наша професор/професорка енглеског језика мотивише ме на учење	1	2	3	4	5
14	Често добијам лоше оцене из енглеског па немам воље да учим	1	2	3	4	5
15	Енглески ће ми користити у даљем школовању	1	2	3	4	5
16	Енглески језик учим због оцене, а не зато што ме тај предмет занима	1	2	3	4	5
17	Плашим се када треба усмено да се изразим на енглеском језику	1	2	3	4	5

18	Желим да говорим енглески и руски на истом нивоу, а не један боље а други лошије	1	2	3	4	5
19	Енглески учим сам/сама код куће	1	2	3	4	5
20	Моји родитељи наглашавају да ће ми енглески бити важан када завршим школовање	1	2	3	4	5
21	Искрено речено, немам жељу да научим енглески језик и осећам притисак зато што морам да га учим	1	2	3	4	5
22	Знање енглеског језика ми помаже да лакше разумем и учим руски језик	1	2	3	4	5
23	Енглески језик је претежак за мене	1	2	3	4	5
24	Желим да научим енглески тако добро да ми он постане природан	1	2	3	4	5

ТАБЕЛА 2

1	Не бих волео/волела да говорим много страних језика	1	2	3	4	5
2	На часу руског језика позитивна атмосфера ме подстиче на учење и рад	1	2	3	4	5
3	Руски језик учим зато што је обавезан предмет у школи а не зато што га волим	1	2	3	4	5
4	На часу руског језика стално сам у паници јер знам да ништа нећу разумети кад ме професор/професорка пита	1	2	3	4	5
5	Више волим руски језик од енглеског зато што су часови руског занимљивији	1	2	3	4	5
6	Увек осећам да другари из разреда боље говоре руски од мене	1	2	3	4	5
7	Руски волим да учим зато што волим Русе	1	2	3	4	5
8	Понекад ме страх да ће ми се други ученици у разреду смејати када говорим руски	1	2	3	4	5
9	Радије учим неки кориснији предмет од руског језика	1	2	3	4	5

10	Имам трему када треба да одговарам на часу руског језика	1	2	3	4	5
11	Мислим да сам подједнако успешан/успешна на часовима руског и ен- глеског језика	1	2	3	4	5
12	Радије учим руски, зато што га слушам свуда око себе, док енглески слушам само у школи	1	2	3	4	5
13	Наш/наша професор/професорка руског језика мотивише ме на учење	1	2	3	4	5
14	Често добијам лоше оцене из руског па немам воље да учим	1	2	3	4	5
15	Руски ће ми користити у даљем школовању	1	2	3	4	5
16	Руски језик учим због оцене а не зато што ме тај предмет занима	1	2	3	4	5
17	Плашим се када треба усмено да се изразим на руском језику	1	2	3	4	5
18	Желим да говорим руски и енглески на истом нивоу а не један боље а други лошије	1	2	3	4	5
19	Руски учим сам/сама код куће	1	2	3	4	5
20	Моји родитељи наглашавају да ће ми руски бити важан када завршим школовање	1	2	3	4	5
21	Искрено речено, немам жељу да научим руски језик и осећам прити- сак зато што морам да га учим	1	2	3	4	5
22	Знање руског језика ми помаже да лакше разумем и учим енглески је- зик	1	2	3	4	5
23	Руски језик је претежак за мене	1	2	3	4	5
24	Желим да научим руски тако добро да ми он постане природан	1	2	3	4	5

Исидора Д. Милич

Универзитет в Приштини с временним
пребивањем в Косовска-Митровице
Филозофски факултет

Анотација **ВОЗДЕЈСТВИЕ АФЕКТИВНЫХ ФАКТОРОВ НА УСВОЕНИЕ АНГЛИЙСКОГО И
РУССКОГО ЯЗЫКОВ В ОСНОВНОМ ОБЩЕМ ОБРАЗОВАНИИ**

В этой работе автор занимается исследованием влияния аффективных факторов на усвоение английского и русского языков в основном общем образовании. В исследовании началось с общей предпосылкой, что аффективные факторы значительно влияют на приобретение знаний учеников в изучении русского и английского языков. Исходной точкой также являются и частные предпосылки, согласно которым исследование подтвердит наличие положительной связи мотивации, отношении о языке, самоуверенности и языковой анксиозности в изучении русского и английского языков. Чтобы установить влияние и взаимосвязь факторов в периоде январь-февраль 2017 года на выборке из 106 учеников седьмого и восьмого классов основных школ в Косовскомитровицкой области, проведено исследование, результат которого показан в этой работе. Применены дескриптивный и трансферзальный методы, а из исследовательских техник – опрос и шкалирование. Данные собраны сочетанием инструментов УРЯ и УАЯ. Надежность скалеров испытана коэффициентом альфа Кронбаха ($\alpha = 0,993$). После того как подтверждена вторая, третья и четвертая, а отвергнута первая гипотеза, сделан вывод, подтверждающий обе предпосылки с которых и началось в исследовании, согласно которым аффективные факторы в значительной степени влияют на изучение русского и английского языков.

Ключевые слова: аффективные факторы, усваивание английского языка, усваивание русского языка.

Овај чланак је објављен и дистрибуира се под лиценцом Creative Commons

Ауторство-Некомерцијално Међународна 4.0 (CC BY-NC 4.0 |

<https://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/>).

This paper is published and distributed under the terms and conditions of the Creative Commons Attribution-NonCommercial International 4.0 licence (CC BY-NC 4.0 | <https://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/>).

